

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku A. G.
przy uczestnictwie S. Ł., U. K., L. Ł., R. M., A. M., M. M., M. M. i A. A.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 kwietnia 2021 r.,
na skutek skarg kasacyjnych wnioskodawczyni A. G. i uczestników postępowania
L.Ł. i S. Ł.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 23 sierpnia 2019 r., sygn. akt IV Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek uczestniczek A. A. i U. K. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. G. oraz uczestnicy postępowania L. Ł. i S. Ł. złożyły skargi kasacyjne od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 sierpnia 2019 r., którym zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego w M. z dnia 6 listopada 2018 r. w zakresie przebiegu ustanowionej drogi koniecznej.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. By spełnić to wymaganie konieczne jest pełne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania z perspektywy powołanych w nim przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nim tożsame argumenty (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 - nie publ.). Wymaganie to uzasadnione jest okolicznością, że postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie niż rozpoznanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 k.p.c.).

We wniosku o przyjęcie skarg do rozpoznania oparto się na przyczynach kasacyjnych z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Skarżący dostrzegli w sprawie zagadnienie prawne, *czy decyzja administracyjna - ważna, ale wydana z naruszeniem prawa mieści się w pojęciu „innej czynności prawnej” w rozumieniu art. 145 § 2 zd. 2 k.c.* Wskazali przy tym, że problem ten wywołuje rozbieżności w orzecznictwie. Według jednego z rezultatów wykładni przepis ten ma zastosowanie również wtedy, gdy potrzeba ustanowienia drogi koniecznej powstała w wyniku nabycia nieruchomości na podstawie decyzji administracyjnej, zgodnie z drugim zaś pojęcie to oznacza jedynie czynność w rozumieniu prawa cywilnego.

Ponadto skarżący wymieniają zagadnienie, jak daleko może sięgać wyjątek określony w art. 145 § 2 zd. 2 k.c. jako dokonany ze względu na zasady współżycia społecznego i co ostatecznie decyduje o bezwzględnym charakterze jego stosowania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. - zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 - nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.).

Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy bowiem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 - nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.). Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku istnienia rozstrzygnięcia problemu - nie zaszły żadne okoliczności faktyczne uzasadniające jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, polegający na zarysowaniu możliwych sposobów jej dokonania, wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej propozycji

interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 - nie publ), przy czym nie chodzi tu o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, nie publ.). Jeżeli jednak Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu, brak jest interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 - nie publ.).

Zgodnie z aktualną linią orzecniczą Sądu Najwyższego pojęcie czynności z art. 145 § 2 zd. 2 k.c. ma zastosowanie również wtedy, gdy potrzeba ustanowienia drogi koniecznej jest następstwem nabycia na podstawie decyzji administracyjnej własności nieruchomości powstałej w wyniku podziału (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 147/14. OSNC 2016, nr 1, poz. 12; z dnia 21 sierpnia 2019 r., I CSK 30/19, niepubl.). Jeśli zaś chodzi o postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2015 r. IV CSK 471/14, niepubl., w którym istotnie Sąd Najwyższy zakwestionował co do zasady możliwość bezpośredniego odniesienia pojęcia czynności prawnej z art. 145 § 2 zd. 2 k.c. do wadliwej decyzji administracyjnej, należy zauważyć, że z jednej strony wypowiedź ta nie ma charakteru kategorycznego, gdyż dopuszcza się zastosowanie tego przepisu w drodze analogii, z drugiej zaś uwypuklono tamże istny czynnik, mający znaczenie również w niniejszej sprawie, czyli ważenie stopnia uciążliwości różnych wariantów ustalonej drogi koniecznej. W sprawie niniejszej Sąd odwoławczy nie tylko wziął pod uwagę istnienie wadliwej decyzji administracyjnej, lecz również wskazał m.in. na zmianę realiów zachodzących pomiędzy nieruchomościami. Mianowicie w miejscu dawnych budynków, które miałyby podlegać rozbiórce, obecnie zostały jedynie ruiny lub pozostałości mające znikomą wartość majątkową i niemogące spełniać żadnej

funkcji gospodarczej. W sprawie nie występuje zatem obecnie rozbieżność w wykładni podanego przepisu, a zagadnienie postawione przez skarżących zostało już wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania orzekł zaś na podstawie art. 520 § 1.

jw